

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: المقصد الاوله فی المرفوعات تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. در آیه «إِنِّي لِيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ» (یوسف/۱۳) فاعل فعل مشخص شده، چه شکلی از اشکال فاعل را دارد؟ ج ۱۰۹
 - أ. ضمیر بارز متصل
 - ب. ضمیر مستتر
 - ج. اسم ظاهر مؤنل
 - د. اسم ظاهر صریح
۲. کدام گزینه در مورد «افعال قلوب» صحیح است؟ ج ۱۴۰-۱۴۱
 - أ. أفعال القلوب كلها تتصرف تصرفاً تاماً
 - ب. «هبّ» و «تعلم» يتوسطان بين معموليهما
 - ج. التعليق هو ابطال العمل لفظاً لا محلاً
 - د. الالغاء هو ابطال العمل محلاً لا لفظاً
۳. در کدام مورد اعراب مستثنی به حسب عامل پیش از «الّا» است؟ ب ۲۰۱
 - أ. استثنای تام متصل موجب
 - ب. استثنای مفرغ
 - ج. استثنای تام متصل غیر موجب
 - د. استثنای تام منقطع
۴. کدام گزینه در مورد «افعال مدح و ذم» صحیح است؟ ب ۲۸۴-۲۸۵
 - أ. افعال مدح و ذم متصرفانند
 - ب. فاعل این افعال همیشه معرفه است
 - ج. مخصوص به مدح می تواند نکره غیر مختصه باشد
 - د. افعال مدح و ذم خبریه هستند

سؤالات تشریحی:

* التمييز على قسمين: تمييز الذات و التمييز النسبة و التمييز يأتي عن الذات في خمسة مواضع. ۱۸۸

۱. عامل در «تمییز ذات» و «تمییز نسبت» چیست؟ ب. چهار مورد از مواردی که تمییز ذات آورده می شود را بنویسید.
 - أ. عامل تمییز ذات: خود ذات است. عامل تمییز نسبت: فعل یا شبه فعل مقدم است.
 - ب. ۱. عدد ۲. مقدار ۳. شبه مقدار ۴. فرع تمییز ۵. بعض الکنایات
۲. در هر یک از مثال های زیر مشخص کنید که چرا «نکره» توانسته است «مبتدا» واقع شود.
 - أ. و لعبد مؤمن خیر من مشرک
 - ب. أی شیء اکبر شهادة
 - ج. و من یکفر بآیات الله فان الله سریع الحساب
 - د. شجرة سجدت
- أ. نکره مخصص و محدود شده است
- ب. نکره عام است و تمامی افرادش را در بر می گیرد (یا اینکه استفهام مسوغ است - ذکر یک مورد کافی است)
- ج. نکره عام است و تمامی افرادش را در بر می گیرد
- د. ثبوت خبر برای مبتدا امری خارق العاده است.

۳. چرا در مثال های زیر واجب است خبر «إنّ» بر اسمش مقدم شود؟ ۱۴۷

- أ. إنّ لدينا أنکالاً
- ب. إنّ علينا للهدي
- ج. إنّ فی الدار صاحبها

أ. زیرا اسم «إنّ» نکره غیر مسوغه است

ب. زیرا اسم «إنّ» مدخول لام ابتداء است

ج. چون اسم «إنّ» مشتمل بر ضمیری است که به خبر باز می گردد.

۴. مفعول‌له را تعریف کرده، تفاوت مفعول لأجله و من أجله را بنویسید. ۱۷۰

هو مصدر منصوب بيبين علته وقوع الفعل. المفعول لأجله ما يقع الفعل لتحصيله، و من أجله هو ما يقع الفعل لحصوله.

* و هي الاضافة التي أفادت تخفيف المضاف في اللفظ فقط بحذف التنوين أو نوني التثنية و الجمع منه و ذلك في صورة اضافة الاسم المشتق إلى معموله.

۵. أ. مقصود از «هی» چیست؟ ب. عبارت را توضیح داده و مثال بزنید. ۲۰۹

أ. اضافة لفظیه ب. در اضافة لفظیه یعنی اضافة مشتق به معمولش فقط افاده تخفیف می‌کند، یعنی تنوین یا نون تثنیه و جمع از مضاف حذف می‌شود؛ مثل: زیدٌ ضاربٌ عمروٌ غدًا.

۶. در هر یک از مثال‌های زیر «نعت» را مشخص کرده، بنویسید چه فایده‌ای در کلام دارد. ۲۳۶-۲۳۷

أ. فآمنوا بالله و رسوله النبي الامي

ب. لا تتخذوا إلهين اثنين

ج. فاستعد بالله من الشيطان الرجيم

د. لقد كان لكم في رسول الله أسوة حسنة

أ. نعت: امی، فایده‌اش توضیح است

ب. نعت: اتین، فایده‌اش تأکید است

ج. نعت: رجیم، فایده‌اش ذم است

د. نعت: حسنة، فایده‌اش تخصیص است.

* اسم الفعل هو اسم مبني يدل على معنى الفعل و يعمل عمله من غير أن يقبل علامته. ۲۷۳

۷. تعریف و فایده «اسم فعل» را نوشته و بیان کنید چرا آن را فعل به شمار نمی‌آورند.

تعریف: اسم فعل معنای فعل دارد و دلالت بر زمان می‌کند اما علامات فعل ماضی را نمی‌گیرد لذا فعل محسوب نمی‌شود.

فایده اسم فعل مبالغه و اختصار است. (مثل هیهات)

۸. شرایط ساخت «فعل تعجب» را بنویسید. ۲۸۹

از فعل ثلاثی مثبت متصرف معلوم تامّ قابل تفاوت باشد، و از آن صفت مشبّهه بر وزن أفعَل نیامده باشد.

۹. جملاتی را که محلی از اعراب دارند نام ببرید.

هفت جمله است: ۱. جمله خبریه ۲. جمله‌ای که مفعول است ۳. جمله مضاف‌الیه ۴. جمله‌ای که در جواب شرط جازم است (و فعل مجزوع

در آن نیست) ۵. جمله حالیه ۶. جمله‌ای که تابع مفرد است ۷. جمله‌ای که تابع جمله‌ای است که محل اعراب دارد.